

професіонального обов'язку стримує, пригнічує свої емоції, він раціональний, розсудливий, спокійний;

6) воля як усвідомлена цілеспрямованість людини на виконання тих чи інших дій. В управлінні воля повинна розглядатися у поєднанні з розумом, яке забезпечує мобілізацію всіх здібностей, умінь, мотивів для реалізації цілей, подолання перешкод на шляху досягнення бажаного результату;

7) харизма. Харизма – уявлення про особливу обдарованість, особисту привабливість, винятковість;

8) гуманізм як особливо сформоване, виключно уважне ставлення до людей, в основі якої лежить визнання цінності людини як особистості, її права на вільний розвиток, самоствердження [1].

Отже, управлінська культура є частиною загальної культури, носить конкретно історичний характер, має здатність спадкоємності й відтворення в особі окремих керівників і колективів. Це певна ступінь розвитку в суб'єктів управління сукупності спеціальних (управлінських) знань, умінь, навичок, здатності до творчого застосування різних стилів керівництва відповідно до стану об'єкта, ситуації, цілей і розв'язуваних завдань. Це цілісна єдність управлінських знань, почуттів, цінностей, управлінських та організаційних відносин на даному етапі управлінської діяльності, що забезпечує досягнення поставлених цілей. Управлінська культура напрацьовується в складному процесі виховання і самовиховання, освіти і самоосвіти, постійного вдосконалення вмінь та навичок практичного керівництва людьми.

Література

1. Васильченко Л. В. Професійна компетентність керівника / Л. В. Васильченко, І. В. Гришина. Харків: Основа, 2006. 208 с.
2. Главацька О. Л. Менеджмент соціальної роботи: теорія та практика: навч.-метод. посібник. Тернопіль: Вектор, 2015. 616 с.
3. Гуревич П. С. Філософія культури. М.: АО «Аспект Пресс». 1994. 317 с.
4. Игнатов В. Г. Профессиональная культура и профессионализм государственной службы: контекст истории и современность: учебное пособие / В. Г. Игнатов, В. К. Белолипецкий. Ростов н/Д: «МарТ», 2000. 256 с.
5. Кудряшов Л. Д. Каким быть руководителю: психология управленческой деятельности. М.: Просвещение, 1986. 158 с.

УДК 373.5:004+37.091.68:004

Глушко О.З.
молодший науковий співробітник
відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України
glushko.oks74@gmail.com

ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ ТА РОЗВИТОК НАВИЧОК В УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКОЛ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН

Глобалізаційні процеси, що відбуваються по всьому світу, технологічні та демографічні зміни, а також інші трансформації, збільшують попит на високий

рівень володіння навичками і одночасно вимагають нових, більш широких наборів навичок. Сучасна освітня політика європейських країн спрямована на використання інноваційних технологій у навченні, на пошук ефективних механізмів застосування компетентнісного підходу в навчально-виховному процесі, на забезпечення якості освіти, на заохочення навчання протягом усього життя.

Інновації в освіті – це більше, ніж нові технології. Передусім йдеться про вирішення реальної проблеми свіжим, новим способом, який сприяє ефективності та вдосконаленню навчання. В освіті інновації можуть виступати як нова педагогічна теорія, методологічний підхід, методика викладання, навчальний процес чи інституційна структура, що, реалізуючись, спричиняє суттєві зміни, які призводять до кращого навчання учнів. Отже, інновації в освіті покликані підвищити продуктивність та ефективність навчання або поліпшити якість навчання. Крім того, інновації сприяють посиленню рівності у доступі та використанні освіти, а також рівності в результатах навчання [1].

У сучасному світі необхідно розглядати технології як інструмент, який батьки, вчителі можуть використовувати для доповнення та сприяння процесу навчання. Ці інновації здатні змішувати фізичний і віртуальний світи, полегшувати форми людської взаємодії, які були неможливі ще декілька років тому. Такі технології, як віртуальна, доповнена і «змішана» реальність; роботи; відеочати на мобільних пристроях; віртуальні репетитори дозволяють отримати набагато менш пасивний і більш інтерактивний досвід, сприяють ефективному засвоєнню знань і виробленню відповідних навичок. Наразі віртуальна реальність вже вплинула на те, як відбувається процес навчання у сучасному світі.

Механізми навчання та сприяння розвитку в учнів навичок:

1. Заохочування ігрового навчання;
2. Підтримка та відповідна похвала з боку вчителя;
3. Створення безпечного середовище для навчання;
4. Виховання в учнів толерантного ставлення до інших, заохочування співпраці між учнями;
5. Сприяти розвитку рефлексивного та критичного мислення;
6. Розвиток в учнів особистісної установки на зростання;
7. Спрямовувати дитину на відкриття тем, на пошук нових ідей;
8. Допомагати дітям скористатися своєю індивідуальністю та сильними сторонами особистості;
9. Забезпечити виконання відповідних завдань;
10. Ставити чіткі цілі навчання, направлені на розвиток певних навичок;
11. Використовувати практичний підхід;
12. Формувати в учнів установку на майбутню професійну діяльність [2].

Для успішного подолання викликів, з якими стикнулося сучасне людство, інноваційна освіта, яка передбачає розвиток інноваційних навичок і компетентностей, повинна стати колективною справою всього суспільства. Отже, глибокі, комплексні інновації можуть допомогти учням досягти якісних

результатів навчання, здатні швидко генерувати масштабовані та ефективні зміни.

Література

1. OECD (2016), Innovating Education and Educating for Innovation: The Power of Digital Technologies and Skills, OECD Publishing, Paris.
<http://dx.doi.org/10.1787/9789264265097-en>
2. Robert J. Jagers, Deborah Rivas-Drake & Brittney Williams (2019) Transformative Social and Emotional Learning (SEL): Toward SEL in Service of Educational Equity and Excellence, *Educational Psychologist*, 54:3, 162-184, <https://doi.org/10.1080/00461520.2019.1623032>

УДК 37.035:39 (=161.2)

Голуб М.Я.

методист центру виховної роботи, захисту прав дитини та громадянської освіти ТОКІППО
m.golub@ippo.edu.te.ua

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ КРІЗЬ ПРИЗМУ КУРСУ «КУЛЬТУРА ДОБРОСУСІДСТВА»

Постановка проблеми. Аналітичні матеріали, а також дані багатьох сучасних досліджень показують, що в наш час у країні склалася ситуація, коли культурне розмаїття, що реально існує, недооцінюється, а іноді сприймається як гальмо на шляху національної консолідації. Незважаючи на фактичне культурне, етнічне та конфесійне розмаїття в країні, більшість населення не бажає приймати світ у всьому його різноманітті, спонукає шукати дієві інструменти для адаптації та соціалізації в регіонах України людей, відмінних своїми мовними, релігійними, культурними та іншими характеристиками. Також надзвичайно актуальними є розвиток громадянської освіти й системна цілеспрямована робота з формування національно-культурної ідентичності, розвитку міжрегіональних зв'язків, інтеграційних процесів і співпраці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У працях Беха І. Д., Нагорної Л. П., Разметаєва Ю., Пометун О. І., Араджионі М. А. досліджувалися різні питання, пов'язані з формуванням національної, культурної ідентичності здобувачів освіти.

Метою нашої статті є показати особливості формування національно-культурної ідентичності підростаючої особистості.

Останнім часом особливої актуальності набула проблема національно-культурної ідентифікації, що обумовлено, у першу чергу, серйозними міграційними процесами, які відбуваються у нашій країні й світі в цілому.

Відповіддю на ці виклики може бути увага до регіональних особливостей та їхнє широке представлення в загальноукраїнському контексті, а також системний інтегрований підхід до знайомства з довколишнім середовищем. Формування громадянської, міжкультурної та соціальної компетентностей